

Susreti studenata novinarstva iz Beograda i Sarajeva

VOLI SVOJE DA BI VOLIO DRUGE

Bošnjački «Preporod», srpska «Prosvjeta», hrvatski «Napredak» i jevrejska «La Benevolencija» veruju da kultura može da pobedi predrasude i obnovi mostove koje su srušili nacionalizam, primitivizam i diskriminacija

Nikolina Čabak, studentkinja FPN Sarajevo i Nemanja Milutinović, student FPN Beograd

Sarajevo je tokom rata izgubilo mnoštvo kulturnih i verskih objekata. Gazi Husrev-begova i Nacionalna biblioteka, Orijentalni institut, Muzej olimpijskih igara 1984. samo su neki. Pored urušavanja stubova kulture najveća posledica rata je urušavanje nosećeg stuba – priznavanje i poštovanje drugog i drugačijeg. U multikulturnom gradu kao što je Sarajevo, saradnja svih je neophodna kako bi se razvilo zdravo društvo. Podsticaj obnovi suživota u Sarajevu daju nacionalna kulturna društva koja deluju u gradu-bošnjačka, srpska, hrvatska i jevrejska. Sva četiri su nastala pre više od veka. U vreme okupacije u Drugom svetskom ratu društva su prestala sa radom, stvaranjem socijalističke Jugoslavije nisu obnovljena zbog ideoloških razloga, a ponovo su počela sa radom krajem prošlog veka, uvođenjem višestranačkog sistema.

U ratu prvo strada kultura

U ratovima prvo stradaju kultura i obrazovanje, primetiće predsednik Bošnjačke zajednice kulture «Preporod» Senadin Lavić.

- Nije bilo novca za studente, za obrazovni sistem i kulturne djelatnosti, a onda morate ići po svijetu, po internacionalnim institucijama i fondovima. Tamo treba predstavljati sebe i svoje programe i moljakati da bi vam neko pomogao - objašnjava Lavić mukotrpan put obnove i opstanka «Preporoda»

Osnovna usmerenja Bošnjačke zajednice kulture «Preporod» su negovanje filozofije, jezika, nauke i umetnosti. Senadin Lavić kaže da Društvo pokušava da pokrije «čitavo polje narodnog bića putem koga se prepoznaje šta su Bošnjaci u istoriji i među drugim narodima».

- U prvoj polovici 20. stoljeća bila je jasno izražena svijest kod Bošnjaka da se putem obrazovanja i kultiviranja duha razvija narod. Danas ovo društvo nasljeđuje sve tradicije od 1903.godine, kad je osnovano, do danas - ističe Lavić.

Bošnjačko društvo svojim aktivnostima pokušava da deluje i na mlade.

- Pokušavamo mlade okrenuti da budu ljudi, da cijene obrazovanje, vrijednosti - kaže predsednik „Preporoda“ ističući da veruje da «kad naučiš svoje vrijednosti, voljećeš i poštovati vrijednosti drugoga».

Negovanju kulture Sarajeva doprinosi i Srpsko prosvjetno-kulturno društvo «Prosvjeta». Predsednik „Prosvjete“ Savo Vlaški kaže da žele da postojeće srpsko stanovništvo u Sarajevu okupe i ujedine u jednoj ideji.

- To je ideja koja se zasniva na kulturnom prosperitetu i nadogradnji postojećih vrijednosti. Pomoć Srbima i nesrpskim narodima takođe jedna od naših vodilja u daljem radu - kaže Vlaški.

Iznenadujuće je velika poseta mladih i na radionicama i druženjima Srpskog prosvjetno-kulturnog društva «Prosvjeta», kažu nam u ovom društvu. Izleti i posete kulturnim objektima na području BiH odlična su, kako ocenjuju, kulturna podloga za mlade ovog područja. U vreme našeg zajedničkog rada u Sarajevu «Prosvjeta» je povodom 110. godišnjice svog rada otvorila izložbu slikara Lazara Drljače. Bio je to kulturni gradski događaj na kome se okupilo nekoliko desetina poštovalaca ovog slikara, kulturnih i javnih radnika iz Sarajeva i Istočnog Sarajeva, koje se nalazi u Republici Srpskoj.

Zajednički nastupi

I u Jevrejskoj zajednici mladi su važno polje delovanja. Kroz Omladinski klub mladi Jevreji unapređuju obrazovanje i usvajaju znanja iz oblasti tradicije, istorije i religije Jevreja BiH, kaže predsednik Jevrejske opštine Sarajevo Eli Tauber.

- Ako nemamo način kako da uključimo mlade ljude, onda to radimo zbog nas, a to ne bi imalo smisla - ocenjuje Tauber.

Briga o socijalnom položaju svojih članova usko je vezana i za negovanje kulturnih tradicija. Jevrejska opština u Sarajevu jedna je od šest u Bosni i Hercegovini. Svaka opština ima brojne sekcije koje brinu o bolesnima i pomažu članovima porodica, postoji sekcija koja se brine o ženama u zajednici i mnoge druge.

- Imamo i socijalnu službu za kućnu negu. Obilazimo oko 450 ljudi u BiH bez obzira na vjersku pripadnost i uglavnom se brinemo o potrebama starih ljudi - kaže Tauber i dodaje da pomažu starima u aktivnostima koje ne mogu da obavljaju sami – kupovina lekova, odlazak na pijacu.

Jevrejska zajednica sa ostalim nacionalnim kulturnim društvima saraduje putem kulturno-prosvetno-humanitarnog društva „Benevolencija“. Primer saradnje je i inicijativa Jevrejske zajednice za digitalizaciju kulturne baštine nacionalnih društava.

- U međuvremenu smo odlučili da saradnju podignemo na viši nivo, pa smo počeli sa zajedničkim izložbama slika, predstavljanjem nacionalnih folklor i horova - kaže predsednik Jevrejske zajednice ističući da su sve zajedničke aktivnosti bile uspešne i posećene.

I u Hrvatskom kulturnom društvu «Napredak» navode da imaju dobre odnose sa drugim kulturnim društvima.

- Nedavno je potpisan dogovor između četiri kulturna društva. Zajedničkim djelovanjem organizovaćemo novogodišnji koncert u Sarajevu - najavljuje poverenica za stipendije „Napretka“ Kristina Udovičić. Udovičićeva kaže da hrvatsko društvo svoje aktivnosti bazira na promovisanju hrvatske kulture i pomoći mladima, ne samo hrvatske nacionalnosti već i drugima.

- Imamo i fond za stipendije „Ivo Andrić“, u protekloj godini smo podjelili 2.000 stipendija. Imamo 20.000 članova, uglavnom mlade populacije - podseća Kristina Udovičić.

Razlike nisu prepreka saradnji

Nacionalna kulturna društva u Sarajevu dele isti problem. Nijednom, zbog nepostojanja zakona o restituciji, ne može biti vraćena sva imovina oduzeta posle Drugog svetskog rata. Inicijativu za donošenje zakona pokrenulo je Međureligijsko vijeće.

Sva četiri nacionalna društva u Sarajevu imaju istu težnju - da su otvorena za saradnju koja može dovesti do prosperiteta. Sigurni su da kultura može da pobedi predrasude i da jednom zauvek utišta glas diskriminacije i nacionalizma nastao tokom rata i višegodišnjih političkih perverzija u BiH. Kakva nam je kultura takvo nam je i društvo. Kada se kultura otvori i obnovi mostove koje su srušili nacionalizam, primitivizam i diskriminacija, otvoriće se i društvo, spremno za napredak. U Sarajevu ne postoje kulturne, već samo religijske i političke razlike koje ne smeju da budu prepreka stvaranju integrisanog multietničkog društva, saglasni su u nacionalnim kulturnim društvima.